

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
esitatud 12. jaanuaril 2017¹

Kohtuasi C-620/15

A-Rosa Flussschiff GmbH

versus

**Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (Urssaf)
d'Alsace (Alsace'i sotsiaalkindlustusmaksete ja peretoetuste kogumise liit), Bas-Rhin'i
sotsiaalkindlustusmaksete ja peretoetuste kogumise liidu õigusjärglane,
Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubünden (Graubündeni kantoni
sotsiaalkindlustusamet)**

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Cour de cassation (kassatsioonikohus (Prantsusmaa))

Eelotsusetaotlus — Määrus (EMÜ) nr 1408/71 — Sotsiaalkindlustus — Kohaldatava õiguse kindlaksmääramine — Artikli 14 lõike 2 punkti a alapunkt i — Rahvusvahelist reisijateveeteenust osutava ettevõtja reisi- või lennupersonali kuuluvad isikud — Šveitsi filiaal — Määrus (EMÜ) nr 574/72 — Artikli 12a lõige 1a — Tõend E 101 — Siduv mõju

I. Sissejuhatus

1. Euroopa Kohus on juba korduvalt tuvastanud, et tõend E 101,² mille on väljastanud liikmesriigi pädev asutus³ ja millega tõendatakse, et Euroopa Liidu piires liikuv töötaja on kindlustatud selle liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemis, on siduv nii vastuvõtva liikmesriigi pädevatele asutustele kui ka kohtutele, nii et töötajale ei kohaldata viimati nimetatud liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemi⁴.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — Tõend E 101 pealkirjaga „tõend kohaldatava õiguse kohta“ vastab määruse nr 1408/71 IV jaotise pealkirjas osutatud võõrtöötajate sotsiaalkindlustuse halduskomisjoni koostatud tüüpvormile. Vt halduskomisjoni 17. märtsi 2005. aasta otsus nr 202, mis käsitleb nõukogu määruste (EMÜ) nr 1408/71 ja (EMÜ) nr 574/72 kohaldamiseks vajalikke näidisvorme (E 001, E 101, E 102, E 103, E 104, E 106, E 107, E 108, E 109, E 112, E 115, E 116, E 117, E 118, E 120, E 121, E 123, E 124, E 125, E 126, E 127) (2006/203/EÜ) (ELT 2006, L 77, lk 1). Alates 1. maist 2010 sai tõendist E 101 uue Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta (ELT 2004, L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72) ja uue Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse nr 883/2004 rakendamise kord (ELT 2009, L 284, lk 1), alusel porditav dokument A1.

3 — Vt termini „pädev asutus“ kohta nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pere liikmete suhtes, mida on muudetud nõukogu 12. mai 1981. aasta määrusega (EMÜ) nr 1390/81 (EÜT 1981, L 143, lk 1; ELT eriväljaanne 05/01, lk 222), nõukogu 29. juuni 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 1606/98 (EÜT 1998, L 209, lk 1; ELT eriväljaanne 05/03, lk 308), ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 631/2004 (ELT 2004, L 100, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 10) (edaspidi „määrus nr 1408/71“), artikli 1 punkt o.

4 — Vt eelkõige kohtuotsused, 10.2.2000, FTS (C-202/97, EU:C:2000:75), 30.3.2000, Banks jt (C-178/97, EU:C:2000:169), ja 26.1.2006, Herbosch Kiene (C-2/05, EU:C:2006:69).

2. Käesolevas kohtuasjas esitab Cour de cassation (kassatsioonikohus, Prantsusmaa), kes lahendab asja täiskoguna, Euroopa Kohtule sisuliselt küsimuse selle kohtupraktika kohaldatavuse kohta olukordadele, kus vastuvõtva liikmesriigi pädevad asutused või kohtud on tuvastanud, et tõendi E 101 väljastamise tingimused ei olnud ilmselgelt täidetud⁵.

3. Põhikohtuasjas on Saksa äriühingul tekkinud vaidlus Prantsuse sotsiaalkindlustusasutusega seoses Prantsuse sotsiaalkindlustusseaduse kohaldamise alusel üle kahe miljoni euro juurdemaksmisega seetõttu, et see äriühing jättis tasumata kindlustusmaksed Prantsuse sotsiaalkindlustusskeemi nende töötajate eest, kes töötavad Prantsusmaal jõgedel kruisilaevade pardal. Prantsuse ametiasutused on seisukohal, et kuna asjaomased töötajad olid kogu nende lepingu ajaks määratud tööle laevadele, mis sõitsid ainult Prantsusmaal, oli neile määruse nr 1408/71⁶ artikli 13 lõike 2 punkti a alusel, milles on sätestatud üldreegel, et liikmesriigi territooriumil töötava isiku suhtes kehtivad selle riigi sotsiaalkindlustuse õigusaktid, kohaldatav Prantsuse sotsiaalkindlustusskeem.

4. Äriühing omakorda väidab tõenditele E 101 tuginedes, mis tõendavad asjaomaste töötajate kindlustamist Šveitsi sotsiaalkindlustusskeemis, vastu, et neile on kohaldatavad Šveitsi sotsiaalkindlustuse õigusaktid. Need tõendid väljastas Šveitsi pädev asutus nimetatud määruse artikli 14 lõike 2 punkti a alapunkti i alusel, mis näeb ette erandi, mille kohaselt kehtivad isiku suhtes, kes töötab rahvusvahelisi reisijateveoteenuseid pakkuva ettevõtja filiaalis transpordivahendil või kuulub selle lennuekipaazi, selle liikmesriigi õigusaktid, kelle territooriumil see filiaal asub.

5. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul ei kuulu kõnealuste töötajate töötingimused ilmselgelt määruse nr 1408/71 artikli 14 esemelisse kohaldamisalasse. Seega tekib küsimus, kas niisugustel asjaoludel võivad vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus või kohtud teise liikmesriigi pädeva asutuse väljastatud tõendi E 101 kehtivust hinnata ja sel juhul seda erandkorras kahtluse alla seada.

6. Taotlus tõstatab delikaatse küsimuse, kuidas kaaluda sotsiaalkindlustusvaldkonnas ühelt poolt õiguskindluse ja töötajate liidus liikumise vabaduse põhimõtteid teiselt poolt vajadusega tagada määruse nr 1408/71 asjaomaste sätete nõuetekohane kohaldamine. See probleem on viimastel aastatel liikmesriikide tööturgude integreerimise tõttu omandanud suure ulatuse⁷.

7. Käesolevas ettepanekus selgitan ma põhjuseid, mille pärast ma olen seisukohal, et käesoleva kohtuasja asjaoludel ei ole õigustatud muuta Euroopa Kohtu praktikat selliselt, et tunnistada erandit tõendi E 101 siduvast mõjust.

II. Õiguslik raamistik

A. Määrus nr 1408/71

8. Määruse nr 1408/71 II jaotises „Kohaldatava õiguse kindlaksmääramine“ on artikli 13 „Üldreeglid“ lõikes 1 ja lõike 2 punktis a sätestatud:

„1. [...] [K]äesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluva töötaja suhtes kohaldatakse ainult ühe liikmesriigi õigusakte. Kõnealused õigusaktid määratakse kindlaks vastavalt käesoleva jaotise sätetele.

5 — Seda teemat käsitletakse ka veel teistes kohtuasjades, mis on Euroopa Kohtu menetluses. Vt eelkõige kohtuasi C-474/16, *Belu Dienstleistung* ja *Nikless*. Vt selle kohta ka kohtuasjad C-359/16, *Altun jt* ja C-356/15, komisjon vs. Belgia.

6 — Vt 3. joonealune märkus.

7 — 2012. ja 2013. aastal ulatus välja antud tõendite A1 (uus dokument, millega asendati tõend E 101) koguarv vastavalt 1,53 miljoni ja 1,74 miljonini. Konkreetset suurenes märgatavalt kahes või mitmes liikmesriigis töötavatele isikutele välja antud tõendite A1 arv, nimelt 168 279 tasemelt 2010. aastal 370 124 tasemeni 2013. aastal, mis on 120% kasv sellel perioodil. Vt *Pacolet, J., ja De Wispelaere, F., Posting of workers – Report on A1 portable documents issued in 2012 and 2013*, mille komisjon avaldas 2014. aasta detsembris, lk 8.

2. Arvestades artikleid 14–17:

- a) liikmesriigi territooriumil töötava isiku suhtes kehtivad selle riigi õigusaktid, seda ka juhul, kui ta elab teise liikmesriigi territooriumil või kui tema tööandjaks oleva ettevõtja või isiku registrisse kantud asukoht või peamine tegevuskoht asub teise liikmesriigi territooriumil“.

9. Selle määruse sama jaotise artikli 14 „Töötajate suhtes, v.a meremehed, kohaldatavad erireeglid“ lõike 2 punkti a alapunktis i on sätestatud:

„Artikli 13 lõike 2 punkti a kohaldamisel arvestatakse järgmisi erandeid ja asjaolusid.

[...]

2. Tavaliselt kahe või enama liikmesriigi territooriumil töötava isiku suhtes kohaldatavad õigusaktid määratakse kindlaks järgmiselt:

- a) isiku suhtes, kes töötab transpordivahendil või kuulub lennuekipaazi ettevõtja juures, kes pakub rendi või tasu eest või oma kulul rahvusvahelisi raudtee-, maantee-, õhu- või siseveetransporditeenuseid reisijate- või kaubaveoks ja kelle registrisse kantud asukoht või peamine tegevuskoht on liikmesriigi territooriumil, kehtivad nimetatud liikmesriigi õigusaktid järgmiste piirangutega:
- i. kui ettevõtjal on filiaal või alaline esindus liikmesriigi territooriumil, kus ei paikne tema registrisse kantud asukoht ega toimu tema peamine äritegevus, kehtivad sellise filiaali või alalise esinduse poolt töölevõetud isikute suhtes selle liikmesriigi õigusaktid, kelle territooriumil selline filiaal või esindus asub“.

10. Määruse nr 1408/71 artikli 84a „Käesoleva määrusega hõlmatud asutuste ja isikute vahelised suhted“ lõikes 3 on ette nähtud:

„Raskuste korral käesoleva määruse tõlgendamisel või kohaldamisel, mis võivad kahjustada käesoleva määrusega hõlmatud isikute õigusi, võtab pädeva riigi asutus või asjassepuutuva isiku elukohariigi asutus kontakti asjaomas(t)e liikmesriigi (liikmesriikide) asutustega. Kui mõistliku ajavahemiku jooksul ei leita lahendust, võivad asjaomased ametivõimud paluda halduskomisjonil menetlusse astuda.“

11. Määrus nr 1408/71 tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega nr 883/2004⁸ alates 1. maist 2010⁹. Põhikohtuasjas asjassepuutuvate asjaolude suhtes on seega *ratione temporis* kohaldatav määrus nr 1408/71¹⁰.

8 — Vt 2. joonealune märkus. Tuleb märkida, et rahvusvahelise transpordi sektoris töötavatele isikutele kohaldatavaid erieeskirju ei ole sellesse määrusesse üle võetud. Nendele isikutele on nüüdsest kohaldatavad nimetatud artikli 13 sätted kahes või mitmes liikmesriigis töötavate isikute kohta. Vt komisjoni 2013. aasta detsembri praktiline juhend Euroopa Liidus (EL), Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP) ja Šveitsis kohaldatava õiguse kohta, lk 24 ja 31.

9 — Vt määruse nr 883/2004 artikkel 91 ja määruse nr 987/2009 artikkel 97.

10 — Vt ka käesoleva ettepaneku punktid 13, 17 ja 18.

B. Määrus nr 574/72

12. Määruse (EMÜ) nr 574/72¹¹ III jaotise „Kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramist käsitlevate määruse sätete rakendamine“ artikli 12a lõikes 1a on sätestatud:

„Määruse artikli 14 lõigete 2 [...] sätete rakendamiseks kohaldatakse järgmisi eeskirju:

[...]

Kui vastavalt määruse artikli 14 lõike 2 punktidele a kehtivad rahvusvahelist veoteenust osutava ettevõtja reisi- või lennupersonali kuuluva isiku suhtes selle liikmesriigi õigusaktid, mille territooriumil on tema töandjaks oleva ettevõtja, selle filiaali või alalise esinduse registrijärgne asukoht või tegevuskoht, või kus ta elab ja peamiselt töötab, väljastab vastava liikmesriigi pädeva võimuorgani määratud asutus asjaomasele isikule tõendi, milles teata[ta]kse, et tema suhtes kehtivad liikmesriigi õigusaktid“.

13. Määrus nr 574/72 tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega nr 987/2009¹² alates 1. maist 2010¹³. Põhikohtuasjas jääb seega *rationae temporis* kohaldatavaks esimene nendest määrustest¹⁴.

C. Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe isikute vaba liikumise kohta

14. Ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahel allkirjastatud kokkuleppe isikute vaba liikumise kohta (edaspidi „EÜ-Šveitsi kokkulepe“)¹⁵ artikli 8 „Sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamine“ punktis b on sätestatud:

„Kokkuleppeosalised näevad II lisa kohaselt ette sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise eelkõige järgmistel eesmärkidel: [...]

b. kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramine“. [siin ja edaspidi on viidatud kokkulepet osundatud mitteametlikus tõlkes]

15. EÜ-Šveitsi kokkuleppe II lisa „Kindlustussüsteemide kooskõlastamine“ artiklis 1 on sätestatud:

„1. Kokkuleppeosalised kohaldavad sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise valdkonnas viidatud ühenduse õigusakte kokkuleppe allkirjastamise ajal kehtinud redaktsioonis, sealhulgas käesoleva lisa jaotises A nimetatud muudatusi, või kõnealuste õigusaktidega samaväärseid sätteid.

2. Käesoleva lisa jaotises A kasutatud mõistet „liikmesriik (liikmesriigid)“ kohaldatakse peale asjaomaste ühenduse õigusaktidega hõlmatud riikide ka Šveitsi suhtes“.

16. Nimetatud lisa jaotises A on eelkõige viidatud määrustele nr 1408/71 ja nr 574/72.

11 — Nõukogu 21. märtsi 1972. aasta määrus, millega määratakse kindlaks määruse nr 1408/71 rakendamise kord (EÜT 1972, L 74, lk 1; ELT eriväljaanne 05/01, lk 83), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. aprilli 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 647/2005 (ELT 2005, L 117, lk 1) (edaspidi „määrus nr 574/72“).

12 — Vt 2. joonealune märkus.

13 — Vt määruse nr 987/2009 artikli 96 lõige 1.

14 — Vt ka käesoleva ettepaneku punktid 11, 17 ja 18.

15 — Kokkuleppe sõlmiti Luxembourg'is 21. juunil 1999 ja kiideti Euroopa Ühenduse nimel heaks nõukogu ja komisjoni (teadus- ja tehnikakoostöö kokkuleppe osas) 4. aprilli 2002. aasta otsusega 2002/309/EÜ, Euratom, seitsme kokkuleppe sõlmimise kohta Šveitsi Konföderatsiooniga (EÜT 2002, L 114, lk 1; ELT eriväljaanne 11/41, lk 89).

17. Määruse nr 883/2004 artikli 90 lõike 1 punkti c ja määruse nr 987/2009 artikli 96 lõike 1 punkti c alusel jäävad määrused nr 1408/71 ja nr 574/72 siiski jõusse ja säilitavad õigusliku mõju muu hulgas EÜ-Šveitsi kokkuleppe suhtes, kuni seda kokkulepet ei ole muudetud määruseid nr 883/2004 ja nr 987/2009 silmas pidades.

18. EÜ-Šveitsi kokkuleppega asutatud¹⁶ segakomitee otsusega nr 1/2012, mis jõustus 1. aprillil 2012, ajakohastati kokkuleppe II lisa jaotist A ja selles viidatakse nüüdsest määrustele nr 883/2004 ja nr 987/2009. Kuna põhikohtuasjas asjasepuutuvad asjaolud on selle otsuse jõustumisest varasemad, on nende suhtes *ratione temporis* endiselt kohaldatavad määrused nr 1408/71 ja nr 574/72¹⁷.

III. Põhikohtuasi, eelotsuse küsimus ja menetlus Euroopa Kohtus

19. Saksa õiguse alusel asutatud äriühing A-Rosa Flussschiff GmbH (edaspidi „A-Rosa“), mille registrijärgne asukoht on Saksamaal, korraldab jõekruisi Euroopa eri jõgedel. A-Rosal on Šveitsis asutatud filiaal, mille tegevuseks on Euroopa vetes sõitvate laevade kõikide tegevus-, õigus- ja käitamis-, nagu ka personaliaspektide juhtimine seoses nendel laevadel kasutatava tööjõuga. Äriühingul ei ole Prantsusmaal filiaali ega alalist esindust.

20. A-Rosa käitab nimelt Prantsusmaal Rhône'i ja Saône'i jõel kahte kruisilaeva, mille pardal töötavad hooajaliste töötajatena hotellinduse töökohtadel muude liikmesriikide kui Prantsusmaa kodanikud. Mõlemad laevad sõidavad ainult Prantsusmaa sisevetel.

21. 7. juunil 2007 viidi nendel A-Rosa kahel laeval läbi etteteatamata kontroll, mille tulemusel Prantsuse sotsiaalkindlustusasutused tuvastasid eeskirjade eiramist kahe laeva pardal töötava ligi 90 hotellitöötaja sotsiaalkindlustuskatte osas. Asjaomased töötajad oli tööle võtnud äriühingu Šveitsi filiaal, kes palkas nad töölepingute alusel, millele kohaldati Šveitsi õigust.

22. Nende kontrollitoimingute käigus esitas A-Rosa esimese osa 2007. aasta tööendeid E 101, mille oli väljastanud 6. septembril 2007 Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubünden (Šveitsi Graubündeni kantoni sotsiaalkindlustusamet, edaspidi „Šveitsi asutus“) ja mis tõendasid, et asjaomased töötajad on määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punkti a alapunkti i alusel kindlustatud Šveitsi sotsiaalkindlustusskeemis.

23. Bas-Rhin'i sotsiaalkindlustusmaksete ja peretoetuste kogumise liit (Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocation familiales, edaspidi „Urssaf“) saatis 22. oktoobril 2007 A-Rosale asjaomaste töötajate eest ajavahemikul 1. aprillist 2005 kuni 30. septembrini 2007 Prantsuse sotsiaalkindlustusskeemile tasumata jäetud kindlustusmaksete eest juurdemakseteate summas 2 024 123 eurot, viivis kaasa arvatud.

24. A-Rosa vaidlustas 7. juulil 2008 juurdemakseteate Bas-Rhin'i (Prantsusmaa) tribunal des affaires de sécurité sociale's (sotsiaalkohus), kes jättis kaebuse 9. veebruari 2011. aasta kohtuotsusega rahuldamata. See kohus oli nimelt ühelt poolt seisukohal, et äriühingu tegevus Prantsusmaal oli tavapärase, stabiilne ja pidev, ning teiselt poolt, et asjaolu, et tööandja oli esitanud tõendid E 101, ei õigusta vaidlusaluse juurdemakseteate tühistamist.

16 — 31. märtsi 2012. aasta otsus nr 1/2012, millega asendati nimetatud kokkuleppe II lisa sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta (ELT 2012, L 103, lk 51).

17 — Vt ka EÜ-Šveitsi kokkuleppe II lisa jaotise A punktid 3 ja 4 muudetud redaktsioonis, milles on endiselt viidatud määrustele nr 1408/71 ja nr 574/72, „kui tegemist on minevikus esinenud juhtumitega“.

25. 10. märtsil 2011 esitas A-Rosa selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse Cour d'appel de Colmar'ile (Colmari apellatsioonikohus, Prantsusmaa). Alsace'i Urssaf, kes oli Bas-Rhin'i Urssafi õigusjärglane, palus sellel kohtul nimelt jätta tribunal des affaires de sécurité sociale du Bas-Rhin'i (Bas-Rhin'i sotsiaalkohus) 9. veebruari 2011. aasta kohtuotsus muutmata.

26. Bas-Rhin'i Urssaf esitas 27. mai 2011. aasta kirjaga „Äriühingu [A-Rosa] Prantsusmaal töötavatele töötajatele väljastatud vormide E 101 tagasivõtmise nõue“ Šveitsi asutusele tõendite E 101 tagasivõtmise nõude, tuues välja nimelt järgmised põhjendused:

„Kuna laevade tegevus toimub alaliselt ja ainult Prantsusmaal, oleks tulnud spetsiaalselt laeva pardal töötamiseks tööle võetud töötajate kohta esitada perioodilised deklaratsioonid Prantsuse sotsiaalkaitseasutustele.

[...]

Kuna laevad sõidavad ainult Prantsusmaa territoriaalvetes, tuleneb sellest, et [määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punkt a] rahvusvahelise reisijateveo kohta ei ole selle äriühingu töötajate suhtes kohaldatav.

Järelikult ei oleks tulnud nendele töötajatele väljastatud vorme E 101 koostada [määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punkti a] alusel“.

27. Šveitsi asutus märkis 18. augusti 2011. aasta kirjas Bas-Rhin'i Urssafile nimelt järgmist¹⁸:

„Ettevõtja [A-Rosa] pakub reise kruisilaevade pardal Doonau, Rhône'i/Saône'i ja Reini jõgedel. Äriühing teostab lisaks märkimisväärset määral äritegevust Šveitsis. Šveitsi filiaal Churis tegeleb kõikide toimingutega seoses kruisilaevade käitamisega. Ka töötajate värbamine toimub Churis asuva Šveitsi filiaali vahendusel.

Reisid Doonaul ja Reinil läbivad nimelt mitut Euroopa riiki. [A-Rosa] väidab ühtlasi, et ka laevatöötajad töötavad kordamööda eri laevadel ja marsruutidel. [A-Rosa] töötajad vastavad põhimõtteliselt [määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punktis a] nimetatud tingimustele.

Juhtisime ettevõtja [A-Rosa] tähelepanu asjaolule, et [määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punkti a] alusel on töötajatele kehtivad erireeglid kohaldatavad vaid siis, kui töötajad töötavad rahvusvahelise transpordiettevõtja jaoks *kahe või mitme liikmesriigi territooriumil*. Kui isikud töötavad tegelikult laevade pardal ainult Prantsusmaa territooriumil, siis on tegevuskoha põhimõtte kohaselt kohaldatavad Prantsuse õigusnormid ([määruse nr 1408/71 artikli 13 lõike 2 punkt a]).

Tegime nüüdsest ettevõtjale [A-Rosa] kohuseks [...] arvata töötajate puhul, kes töötavad tegelikult ainult ühes [Euroopa Liidu] riigis, maha sotsiaalkindlustusmaksed [vastavalt] vastava riigi õigusele.

Arvestades kõiki faktilisi asjaolusid ja eelkõige arvestades, et kõik sotsiaalkindlustusmaksed isikute eest, kelle kohta on esitatud teie nõue, arvati 2007. aastal maha ja maksti Šveitsis, palume teil loobuda kindlustustusele Prantsuse õigusnormide kohaldamise korrigeerimisest tagasiulatuvalt“.

28. Menetluses Cour d'appel de Colmaris (Colmari apellatsioonikohus) esitas A-Rosa teise osa tõendeid E 101, mille oli Šveitsi pädev asutus määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punkti a alapunkti i alusel väljastanud 14. mail 2012 aastate 2005 ja 2006 kohta.

18 — Prantsuse valitsus esitas selle kirja saksakeelse originaalversiooni tõlke.

29. Apellatsioonikohus jättis 12. septembri 2013. aasta kohtuotsusega A-Rosa apellatsioonkaebuse rahuldamata. See kohus oli nimelt seisukohal, et äriühingu esitatud tõendid E 101 ei vabasta äriühingut tema kohustustest Prantsuse sotsiaalkindlustusskeemi alusel, mida tuleks asjaomastele töötajatele määruse nr 1408/71 artikli 13 lõike 2 punkti a alusel kohaldada. Selle määruse artikli 14 lõike 2 punkti a alapunktis i ette nähtud erandi kohta esitas kohus järgmised kaalutlused:

„[...] [Ü]helt poolt [...] ainult esitatud tõenditest „E 101“ ei nähtu, et töötati tõesti laevade Luna ja Stella pardal, ning nende laevade nimesid ei ole nendel tõenditel isegi märgitud.

Teiseks ja lisaks ei ole apellandiks olev äriühing tõendanud, et ta määras kõnesolevad töötajad täitma muid ülesandeid kui hotelliteenused laevade Luna ja Stella pardal. Nagu ta täpsustab, käitab ta neid kahte kruisilaeva ainult Rhône'il ja Saône'il aprillist kuni novembrini ning talveperioodil hoiab neid ankrus Lyonis.

Sellest tuleneb, et isegi kui klientide poole pöördui ehk välisriigis ja nad sõlmisid apellandiks oleva äriühinguga lepingu väljaspool Prantsusmaa territooriumi, toimus isikute vedu jõeteed pidi, mille sõitvatele laevadele kõnealused töötajad määrati, ainult Prantsusmaa piires ega kujuta endast rahvusvahelist vedu.

Apellandiks olev äriühing laskis endale küll välja anda [määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punkti a alapunktis i] nimetatud tõendid „E 101“, kuid märkis, et viimane hoolitses selle eest, et ei töö tegemise kohta ega laevu, millel töötati, ei täpsustataks. Ta jättis endale seega võimaluse kasutada töölevõetud töötajaid rahvusvahelisel veol, nimelt laevadel, mille kohta ta kinnitab, et kasutab neid lisaks Reinil ja Doonaul, ning kohtuasjas esitatud tõendite „E 101“ kehtivust ei ole alust kahtluse alla seada.

Kuna aga kõnealuseid töötajaid kasutati lõpuks ainult Prantsusmaal toimuvatel kruisidel, ei saa apellandiks oleva äriühingu suhtes kohaldada isikute rahvusvahelise veo puhul ette nähtud erandkorda“.

30. Cour d'appel de Colmari (Colmari apellatsioonikohus) 12. septembri 2013. aasta kohtuotsusest nähtub, et Alsace'i Urssaf lasi kohtuasjas välja kutsuda Šveitsi asutuse, kuid see jättis kohtusse ilmumata ega saatnud enda esindajat.

31. A-Rosa esitas 21. oktoobril 2013 selle kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse Cour de cassation'le (kassatsioonikohus, Prantsusmaa), kes otsustas asja täiskoguna lahendades menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas tõendile „E 101“ – mille annab vastavalt [...] määruse nr [574/72] artikli 11 lõikele 1 ja artikli 12a lõikele 1a välja selle liikmesriigi määratud asutus, mille sotsiaalkindlustusalaseid õigusakte kohaldatakse töötaja suhtes edasi – omistatud mõjuga on kohustatud arvestama esiteks vastuvõtva riigi institutsioonid ja asutused ning teiseks sama liikmesriigi kohtud, kui tuvastatakse, et töötaja töötingimused ei kuulu ilmselgelt määruse nr 1408/71 artikli 14 lõigetes 1 ja 2 sätestatud erandkorra esemelisse kohaldamisalasse?“

32. Oma kirjalikud seisukohad esitasid A-Rosa, Alsace'i Urssaf, Belgia, Tšehhi, Iirimaa, Prantsuse ja Küprose valitsus ning Euroopa Komisjon. Kohtuistungil, mis peeti 5. oktoobril 2016, esitasid oma suulised seisukohad A-Rosa, Alsace'i Urssaf, Belgia, Iirimaa ja Prantsuse valitsus ning komisjon.

IV. Õiguslik analüüs

A. Sissejuhatavad märkused

33. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma eelotsuse küsimusega Euroopa Kohtul sisuliselt täpsustada, kas Euroopa Kohtu praktikas¹⁹ tõendile E 101 tavaliselt omistatav siduv mõju on vastuvõtva liikmesriigi pädevale asutusele ja kohtutele kohustuslik, kui on tuvastatud, et töötaja töötingimused ei kuulu ilmselgelt määruse nr 1408/71 artikli 14 lõigete 1 ja 2 esemelisse kohaldamisalasse.

34. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib oma taotluse põhjenduseks nimelt, et ettevõtjate tegevuse rahvusvaheliseks muutumisest ning maksu- ja sotsiaalkulude optimeerimise strateegiate kasutuselevõtmisest tulenevalt on see problemaatika praegu tekkinud arvukates kohtuvaidlustes, nii et see võib seada ohtu töötajate vaba liikumise, teenuste osutamise vabaduse ning tõhusa ja moonutamata konkurentsi põhimõtted siseturul. Euroopa Kohtule esitatud seisukohtadest nähtub muuseas, et käesolev taotlus esitati tulenevalt kahest kohtuotsusest²⁰, mille tegi 11. märtsil 2014 Cour de cassation'i (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) kriminaalkolleegium ja mis seavad teise liikmesriigi pädeva asutuse väljastatud tõendi E 101 siduva mõju kriminaalmenetluste raames küsimärgi alla.

35. Kõigepealt tuleb märkida, et eelotsusetaotlusest nähtub, et Šveitsi asutus väljastas kõnealused tõendid E 101 määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punkti a alapunkti i, s.o erandi alusel, mis on ette nähtud isikute suhtes, kes töötavad transpordivahendil või kuuluvad lennuekipaazi rahvusvahelise reisijate- või kaubaveoga tegeleva ettevõtja juures²¹. Sellest tulenevalt tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtu tõstatatud küsimus tõendi E 101 siduva mõju kohta käesoleval juhul ainult seoses selle sättega. Tõendi E 101 siduv mõju ei või nimelt olla selle tõendi sisust endast kaugemaleulatuva. Leian seega, et eelotsuse küsimus on tegelikult esitatud selle sätte, mitte teiste nimetatud artiklis ette nähtud erandite kohta²².

36. Seejärel tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei andnud mingeid viiteid selle kohta, et käesoleval juhul oleks tegu – nagu seda näivad väitvat Alsace'i Urssaf ja Prantsuse valitsus²³ – A-Rosa või asjaomaste töötajate poolt toime pandud pettuse või õiguste kuritarvitamise juhuga. Järgnevas analüüsis lähtun seega eeldusest, et eelotsuse küsimusega ei taheta saada täpsustusi tõendi E 101 siduvat mõju käsitleva Euroopa Kohtu praktika kohaldatavuse kohta õiguste kuritarvitamise või pettuse korral²⁴.

19 — Vt eelkõige kohtuotsused, 10.2.2000, FTS (C-202/97, EU:C:2000:75), 30.3.2000, Banks jt (C-178/97, EU:C:2000:169) ja 26.1.2006, Herbolich Kiere (C-2/05, EU:C:2006:69).

20 — 11. märtsi 2014. aasta kohtuotsused nr 1078 (FR:CCASS:2014:CR01078) ja nr 1079 (FR:CCAS:2014:CR01079). Nende kohtuotsustega mõistis Cour de cassation'i (kassatsioonikohus) kriminaalkolleegium varjatud töösuhete eest süüdi kaks, vastavalt Inglise ja Hispaania lennuveoäriühingut, kuigi need äriühingud olid esitanud tõendid E 101, mis tõendasid asjaomaste töötajate kindlustatust teiste liikmesriikide sotsiaalkindlustussüsteemides. See kohus oli seisukohal, et Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamine ei olnud vajalik.

21 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 22 ja 28.

22 — Täpsemalt olen seisukohal, et käesolev kohtuasi ei puuduta määruse nr 1408/71 artikli 14 lõikes 1 sätestatud erandeid teiste liikmesriikide territooriumile tööle *lähetatud* isikute kohta.

23 — Kohtuistungil väitis Alsace'i Urssaf, et käesoleval juhul olid kõik Prantsuse kohtud tuvastanud pettuse. Prantsuse valitsus omakorda kinnitab oma kirjalikes seisukohtades, et on tõenäoline, et äriühing A-Rosa varjas tõendite, mis ta esitas pärast Urssafi kontrolli, taotlemise ajal asjaolu, et asjaomased töötajad töötasid ainult ühes liikmesriigis, et liidu liikmesriikide kodanikest töötajad pääseksid Prantsuse õiguse kohaldamisest. Selle valitsuse sõnul kaotab Prantsuse sotsiaalkindlustusskeem Prantsuse Cour des comptes'i (riigikontroll) hinnangul lähetatud deklareerimata töötajatega seotud pettuse tõttu sotsiaaltulu summas 380 miljonit eurot.

24 — Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on ELTL artiklis 267 sätestatud eelotsuse menetluses liikmesriigi kohus ainsana pädev tuvastama ja hindama põhikohtuasja fakte. Vt eelkõige kohtuotsus, 28.7.2016, Kratzer (C-423/15, EU:C:2016:604, punkt 27).

37. Seevastu olen ma seisukohal, et eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma eelotsuse küsimusega teada, kas vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus või kohtud võivad niisuguses olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus see asutus või need kohtud tuvastavad, et töötaja töötingimused ei kuulu ilmselgelt selle õigusnormi esemelisse kohaldamisalasse, mille alusel on tõend E 101 välja antud – käesoleval juhul määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punkti a alapunkt i, töötajale selle liikmesriigi sotsiaalkindlustuskeemi kohaldamiseks tõendi E 101 kõrvale jätta, kuigi tõendi väljastanud asutus ei ole sellele tuvastatud asjaolule vaatamata nimetatud tõendit tagasi võtnud või tühistanud²⁵.

38. Selles suhtes tuleneb kohtutoimikust, et käesoleval juhul toimus Prantsuse ametiasutuste ja tõendid E 101 välja andnud Šveitsi asutuse vahel dialoog nende tagasivõtmise asjus. Selles kontekstis tunnistab Šveitsi asutus Prantsuse ametiasutustele, et nimetatud artikli 14 lõike 2 punkt a ei ole asjaomastele töötajatele kohaldatav, *kui* nad töötavad tõepoolest laevade pardal ainult Prantsusmaa territooriumil²⁶.

39. Šveitsi asutus ei hinnanud siiski konkreetselt, kas ja mil määral on asjaomased töötajad selle juhtumi alla viidavad, et igaühe puhul nendest tõenditest kindlaks määrata, kas need tuleks tagasi võtta või tühistada. Veelgi enam, see asutus palus Prantsuse ametiasutustel loobuda sel viisil tagasiulatuvast korrigeerimisest, et kindlustusele kohaldataks Prantsuse õigust, millest Prantsuse ametiasutused vaikimisi keeldusid. A-Rosale kättetoimetatud juurdemakseteade eeldas tegelikult just nimelt niisugust tagasiulatuvast korrigeerimist²⁷. Kokkuvõttes ei võimaldanud Prantsuse ametiasutuste ja Šveitsi asutuse vaheline dialoog käesolevas asjas tekkinud probleeme ja konkreetselt tõendite E 101 tagasivõtmise ja selles suhtes teha tulevate korrigeerimiste küsimust lahendada.

40. Käesoleva kohtuasja keskne põhimõtteline küsimus on kindlaks teha, millise riigi asutus on niisuguses olukorras lõppkokkuvõttes pädev kindlaks määrama tõendi E 101 kehtivuse, ja sellest lähtuvalt kindlaks määrama asjaomase töötaja olukorrale määruse nr 1408/71 II jaotise alusel kohaldatavad sotsiaalkindlustuse õigusaktid. Kas tõendi E 101 välja andnud asutusel on alati tõendi siduva jõu suhtes viimane sõna? Või tuleb niisuguses olukorras tunnustada vastuvõtva liikmesriigi pädeva asutuse või vähemasti selle liikmesriigi kohtute võimalust tõend E 101 kõrvale jätta, kui väljaandja asutus ei ole ise tõendit tagasi võtnud või tühistanud?

B. Väljapakutud vastused

41. A-Rosa, Tšehhi, Iirimaa ja Küprose valitsus, nagu ka komisjon teevad ettepaneku vastata eelotsuse küsimusele nii, et tõendi E 101 siduv mõju on kohustuslik ka niisuguses olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus või kohtud on tuvastanud, et töötaja töötingimused ei kuulu ilmselgelt määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punkti a alapunkti i esemelisse kohaldamisalasse. Nende poolte sõnul tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, mis sai alguse kohtuotsusega FTS²⁸, et ainult see asutus, kes on tõendi E 101 välja andnud – käesoleval juhul Šveitsi asutus – on pädev otsustama tõendi E 101 kohaldamata jätmise üle selle tühistamise või selle tagasivõtmise teel, kui ta tuvastab, et ta on tõendi välja andnud ekslikult.

25 — Pean oluliseks märkida, et käesoleval juhul väljendasid põhikohtuasja pooled, nagu ka Euroopa Kohtus menetlusse astujad selle kohta, kas asjaomaste töötajate olukord kuulub või mitte määruse nr 1408/71 artikli 14 alla, lahknevaid seisukohti. A-Rosa väidab, et töötajate olukord kuulub nii selle artikli 14 lõike 1 kui ka lõike 2 alla, väites, et asjaomased töötajad võeti tööle töötama kõikidel äriühingu kruisilaevadel, olenemata nende geograafilisest asukohast. Alsace'i Urssaf on seevastu arvamusel, et käesoleval juhul ei ole kohaldatav ükski nendest lõigetest – seda arvamust jagab ka Iirimaa. Komisjon omakorda nõustub Prantsuse kohtute analüüsiga, et määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punkt a ei ole ilmselgelt kohaldatav. Seevastu leiab ta, et eelotsusetaotluse esitanud kohus tegi vea, kui ta lähtus oma eelotsuse küsimuses eeldusest, et töötajad ei kuulu ilmselgelt selle artikli lõike 1 punkti a kohaldamisalasse. Lõpuks väidab Küprose valitsus, et kuna pädev asutus väljastas tõendid E 101, tuleb oletada, et need väljastati kooskõlas õigusnormidega ning need kajastavad tegelikke asjaolusid.

26 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 27.

27 — A-Rosale 22. oktoobril 2007 kätte toimetatud juurdemakseteade käsitles seega perioodi 1. aprillist 2005 kuni 30. septembrini 2007. Vt käesoleva ettepaneku punkt 23.

28 — Kohtuotsus, 10.2.2000, FTS (C-202/97, EU:C:2000:75).

42. Alsace'i Urssaf ja Prantsuse valitsus soovivad teha sisuliselt Euroopa Kohtule ettepaneku seda kohtupraktikat muuta, tunnistades vastuvõtva liikmesriigi pädevale asutusele ja kohtutele võimalust juhul, kui õigusnorm, mille alusel tõend välja anti, on ilmselgelt kohaldamatu, tõend E 101 kõrvale jätta. Need pooled juhvivad esiteks tähelepanu puudustele, mida esineb määrusega nr 1408/71 vastuvõtvale liikmesriigile tõhusa õiguskaitsevahendi tagamiseks ette nähtud dialoogi- ja lepitusmenetlustes, kui tõendi E 101 välja andnud riik ei tee koostööd või kui temaga ei nõustuta. Teiseks tuginevad need pooled sellele, millise tähtsuse on Euroopa Kohus muus kontekstis omistanud ebaausa konkurentsi ja sotsiaalse dumpingu ennetamisele²⁹.

43. Belgia valitsus omakorda on seisukohal, et olukorras, mille kohta on esitatud käesolev eelotsuse küsimus, ei ole vaja Euroopa Kohtu praktikat muuta selleks, et vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus ja kohtud võiksid tõendi E 101 kõrvale jätta, sest tegu on lihtsalt tuvastamisega *prima facie*, et tõend on välja antud muu tegevuse jaoks kui see, millega nimetatud tõendis märgitud töötaja tegeleb.

C. Määrusega nr 1408/71 ette nähtud kollisiooninormid ja tõendi E 101 siduvat mõju käsitlev Euroopa Kohtu praktika

44. Enne kui asun arutama tõendi E 101 siduvat mõju käsitleva Euroopa Kohtu praktika muutmise küsimust, pean tarvilikuks meelde tuletada määruse nr 1408/71 II jaotise sätetega kehtestatud kollisioonisüsteemi põhijooni, nagu ka selle kohtupraktika aluseks olevaid kaalutlusi.

45. Kõigepealt tuleb märkida, et kuigi määruse nr 1408/71 eesmärk on ainult siseriiklike sotsiaalkindlustusalaste õigusaktide kooskõlastussüsteemi väljatöötamine, arvestades nende õigusaktide erijooni³⁰, on selle määrusega ette nähtud kollisiooninormid liikmesriikidele imperatiivsed³¹. Selle määruse II jaotise sätted, mille hulka kuulub artikli 14 lõike 2 punkti a alapunkt i, moodustavad Euroopa Kohtu enda sõnul tervikliku ja ühtse kollisiooninormide süsteemi, mille eesmärk on allutada liidu piires liikuvad töötajad üheainsa liikmesriigi sotsiaalkindlustuskeemile, et vältida eri riikide õigusaktide üheaegset kohaldatavust ja sellest tekkida võivaid raskusi³².

46. See sotsiaalkindlustuse alal ainult ühe liikmesriigi õiguse kohaldamise üldpõhimõte on sätestatud määruse nr 1408/71 artikli 13 lõikes 1, mis näeb ette, et isikud, kelle suhtes seda määrust kohaldatakse, alluvad ainult ühe liikmesriigi õigusaktidele³³.

47. Tõendi E 101 eesmärk on tagada nimetatud põhimõtte järgimine, eesmärgiga vältida konkreetsetel juhtudel kohaldatavate sotsiaalkindlustusalaste õigusaktide lahknevast hindamisest tingitud pädevuskonflikte³⁴. Sellisel juhul aitab tõend E 101 tagada liidu piires liikuvatele töötajatele õiguskindluse³⁵ ja sellest lähtuvalt hõlbustada töötajate vaba liikumist ja teenuste osutamise vabadust liidus, mis on määruse nr 1408/71 eesmärgiks³⁶.

29 — Need pooled tuginevad ka kolmandale argumendile, et on vaja võidelda õiguste kuritarvitamise ja pettuse vastu. Arvestades, et eelotsusetaotlusest ei nähtu, et käesoleval juhul oleks tegu kuritarvituse või pettuse juhuga, leian, et seda argumenti ei tule käesolevas kohtuasjas käsitleda. Vt selle kohta käesoleva ettepaneku punkt 36.

30 — Vt määruse nr 1408/71 põhjendus 4 ja kohtuotsus, 3.4.2008, Derouin (C-103/06, EU:C:2008:185, punkt 20).

31 — Vt kohtuotsus, 14.10.2010, van Delft jt (C-345/09, EU:C:2010:610, punkt 52).

32 — Vt kohtuotsus, 4.10.2012, Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe (C-115/11, EU:C:2012:606, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

33 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 8. Vt ainult ühe liikmesriigi õigusaktide kohaldatavuse põhimõtte kohta kohtuotsus, 26.10.2016, Hoogstad (C-269/15, EU:C:2016:802, punktid 35 ja 36) ja nimetatud määruse põhjendus 8.

34 — Vt selle kohta kohtujuristi ettepanek, Lenz, kohtuasi Calle Grenzshop Andresen (C-425/93, EU:C:1995:12, punkt 60).

35 — Määruse nr 574/72 artikli 12a lõike 1a ettevalmistavatest materjalidest nähtub, et see artikkel lisati „[õ]iguskindluse huvides“. Vt selle ettepaneku seletuskiri, mille tulemusel võeti vastu määrus nr 647/2005, millega muudeti määrust nr 574/72 (KOM(2003) 468 (lõplik), punkt 2). Vt ka kohtuotsus, 12.2.2015, Bouman (C-114/13, EU:C:2015:81, punkt 27).

36 — Vt selle kohta kohtuotsus, 26.1.2006, Herbosch Kiere (C-2/05, EU:C:2006:69, punkt 20). Vt ka nimetatud määruse põhjendus 2 ja kohtuotsus, 26.5.2005, Allard (C-249/04, EU:C:2005:329, punkt 31).

48. Mis puutub tõendi E 101 õiguslikesse tagajärgedesse, siis tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et niikaua kui tõend ei ole tagasi võetud või kehtetuks tunnistatud, on see vastuvõtva liikmesriigi pädevale asutusele siduv, nii et see asutus peab arvesse võtma asjaolu, et töötajale juba kohaldatakse selle riigi sotsiaalkindlustuse õigusakte, kus tema tööandjast ettevõtja on asutatud. See asutus ei või järelikult kohaldada kõnealusele töötajale oma enda sotsiaalkindlustusskeemi³⁷. Euroopa Kohus täpsustas veel, et tõend E 101 on kohustuslik ka vastuvõtva liikmesriigi kohtutele, kellel ei ole seega voli kontrollida tõendi E101 kehtivust osas, mis puudutab tunnistuse väljastamise aluseks olnud asjaolude hindamist³⁸.

49. Määruse nr 1408/71 sätetega, nagu neid on tõlgendanud Euroopa Kohus, kehtestatakse seega mitte ainult kollisiooninormide süsteem, vaid paralleelselt ka liikmesriikide vahel pädevuste jagunemise süsteem³⁹, nii et tõendi E 101 välja andnud asutus on ainsana pädev hindama tõendi kehtivust ja kindlaks määrama omal algatusel või vastuseks teise liikmesriigi pädeva asutuse esitatud taotlusele, kas töötaja tegeliku olukorra kohta kogutud andmeid arvestades on alust nimetatud tõend tagasi võtta või tühistada, mille õiguslikuks tagajärjeks oleks, et see tõend ei oleks enam teiste liikmesriikide pädevatele asutustele ja kohtutele siduv⁴⁰.

50. Euroopa Kohtu kindel seisukoht, et väljaandja asutusel on tõendi E 101 kehtivuse hindamise osas ainupädevus⁴¹, ei tulene mitte formalistlikust käsitlusviisist, vaid põhineb minu arvates vajaduse korral tagada, et järgitakse ainult ühe riigi õigusaktide kohaldamise põhimõtet, mis on sätestatud määruse nr 1408/71 artikli 13 lõikes 1. Samal ajal vastuvõtva liikmesriigi pädevuse tunnistamisega kaasneb nimelt vältimatult risk, et konkreetset juhul kohaldatava õiguse kohta tehtaks vastuolulisi otsuseid, ja seega kahekordse sotsiaalkindlustuse risk koos kõigi sellest tingitud tagajärgedega, sealhulgas töötaja topeltmaksustamine sotsiaalkindlustusmaksetega⁴². Pealegi ei oleks töötajal mingit õiguskaitsevahendit niisuguse lõpptulemuse takistamiseks⁴³.

51. Vastuoluliste otsuste risk ei ole minu arvates sugugi tähtsusetu, arvestades asjaomaste õigusnormide keerukust ja sotsiaalkindlustusvaldkonnas esinevaid vastanduvald riiklikke huve. Nagu käesolev kohtuasi ilmekalt näitab, võivad arvamused kohaldatavate sotsiaalkindlustuse õigusaktide küsimuses lahknedada, isegi kui vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus või kohtud on seisukohal, et töötaja olukord ei kuulu ilmselgelt selle õigusnormi alla, mille alusel on tõend E 101 välja antud⁴⁴.

37 — Vt selle kohta eelkõige kohtuotsused, 10.2.2000, FTS (C-202/97, EU:C:2000:75, punkt 55), 30.3.2000, Banks jt (C-178/97, EU:C:2000:169, punkt 42) ja 26.1.2006, Herbosch Kiere (C-2/05, EU:C:2006:69, punkt 26). Vt lisaks EFTA kohtu kohtuotsus, 14.12.2004, Tsomakas Athanasios m.fl. v Staten vs. Rikstrygdeverket (E-3/04, EFTA Court Report 2004, lk 95, punkt 31), mis samastab tõenditega E 101 samaväärsed ametlikud deklaratsioonid („equivalent official statements“). Kuigi Euroopa Kohus ei ole veel sõnaselgelt otsustanud määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punktis a ette nähtud erandi alusel väljastatud tõendi E 101 siduvuse kohta, on Euroopa Kohus siiski täpsustanud, et tema kohtupraktika selles valdkonnas kehtib olukordade kohta, kus tõendid E 101 on välja antud määruse nr 574/72 III jaotise sätete alusel töötajate kohta, kes kuuluvad määruse nr 1408/71 II jaotise alla, tegemata vahet seal ette nähtud sätete vahel. Vt kohtuotsused, 12.2.2015, Bouman (C-114/13, EU:C:2015:81, punkt 26) ja 9.9.2015, X ja van Dijk (C-72/14 ja C-197/14, EU:C:2015:564, punkt 43).

38 — Vt kohtuotsus, 26.1.2006, Herbosch Kiere (C-2/05, EU:C:2006:69, punktid 30–32).

39 — Vt selle kohta kohtujuristi ettepanek, Jacobs, kohtuasi FTS (C-202/97, EU:C:1999:33, punkt 60).

40 — Liikmesriikide kõrgemad kohtud on Euroopa Kohtu praktika hästi teadmiseks võtnud. Vt eelkõige Cour de cassation' (kassatsioonikohus, Belgia) kohtuotsus, 2.6.2003, kohtuasi S.02.0039.N ja Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim kohus) kohtuotsus, 24.10.2006, kohtuasi 1 StR 44/06.

41 — Vt selle kohta kohtuotsused, 10.2.2000, FTS (C-202/97, EU:C:2000:75, punktid 53–55); 30.3.2000, Banks jt (C-178/97, EU:C:2000:169, punktid 40–42), ja 26.1.2006, Herbosch Kiere (C-2/05, EU:C:2006:69, punktid 24–26 ja 30–32). Vt ka kohtuotsused, 12.2.2015, Bouman (C-114/13, EU:C:2015:81, punktid 26 ja 27) ja 9.9.2015, X ja van Dijk (C-72/14 ja C-197/14, EU:C:2015:564, punktid 40 ja 41).

42 — See risk on käesoleval juhul tõepoolest realiseerunud, sest Prantsuse asutused kohaldasid asjaomastele töötajatele Prantsuse sotsiaalkindlustusskeemi vaatamata sellele, et töötajatele oli juba kohaldataud Šveitsi sotsiaalkindlustusskeemi. Vt selle kohta käesoleva ettepaneku punkt 73.

43 — Kuigi töötaja võib küll kasutada asjaomastes liikmesriikides olemasolevaid halduslikke või kohtulikke õiguskaitsevahendeid, ei takistaks miski seda, et ta leiab ennast lõpuks olukorras, kus on tehtud kaks vastuolulist lõplikku otsust.

44 — Vt käesoleva ettepaneku joonealune märkus 25.

52. Isegi kui oletada, et juba tasutud sotsiaalkindlustusmaksed saaks tagasi nõuda, võiks töötaja suhtes vastuvõtva liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemi võimalik kohaldamine tekitada töötajale õiguslikku ebakindlust. Nagu aga märkis Euroopa Kohus, tuleb õiguskindluse nõuet järgida eriti rangelt siis, kui tegu on õigusnormidega, millega võivad kaasneda rahalised kohustused, et asjaomastel isikutel oleks võimalik täpselt teada nende normidega neile pandud kohustuste ulatust⁴⁵. Peale selle tähendaks niisugune tagasinõudmine tingimata halduslikke või kohtulikke komplikatsioone, mis läheb vastuollu määruse nr 1408/71 üldeesmärgiga hõlbustada töötajate vaba liikumist liidus⁴⁶.

53. Eespool esitatud märkused kehtivad minu arvates samahästi vastuvõtva liikmesriigi pädeva asutuse kui ka selle liikmesriigi kohtute kohta. Tegelikult ei ole tagajärjed asjaomase töötaja jaoks vähem rasked juhul, kui tõend E 101 jäetaks kohtumenetluse tagajärjel kõrvale⁴⁷.

54. Veelgi enam, vastuvõtva liikmesriigi kohtute võimalust teisest liikmesriigist pärit tõend E 101 kõrvale jätta, on minu arvates raske ühitada üldpõhimõttega, et liikmesriigi ametiasutuste otsuste üle teostavad kontrolli ainult selle riigi kohtud⁴⁸. Kuna tõend E 101 nimelt tõendab töötaja kindlustatust selle liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemis, kuhu kuulub väljaandja asutus, tuleb seda tõendit käsitada selle liikmesriigi aktina⁴⁹.

55. Eespool öeldust tuleneb, et Euroopa Kohtu senine kohtupraktika tõendi E 101 siduva mõju kohta tugineb määruse nr 1408/71 kollisiooninormide aluseks olevate põhimõtete ja eesmärkidega seotud üldistel kaalutlustel. Seega ei oleks mõeldav seda kohtupraktikat muuta, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et niisugune muutmine on tõesti vajalik selleks, et tagada nende eeskirjade õigesti kohaldamine.

56. See on nii seda enam, et Euroopa seadusandja otsustas sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise õigusliku raamistiku muutmise alates 1. maist 2010 kodifitseerida Euroopa Kohtu praktikas sedastatud tõendi E 101 siduva mõju tõlgenduse, jättes väljaandvatele asutustele tõendi E 101 kehtivuse hindamisel ainupädevuse⁵⁰.

57. Seejärel tuleb tuvastada, et vastupidi sellele, mida väidab Belgia valitsus⁵¹, oleks see, kui Euroopa Kohus tunnustab vastuvõtva liikmesriigi pädeva asutuse või kohtute võimalust teise liikmesriigi pädeva asutuse väljastatud tõend E 101 niisuguses olukorras nagu põhikohtuasjas kõrvale jätta, kahtlemata Euroopa Kohtu praktika muutmine. Niisugune erand tõendi E 101 siduvast mõjust tähendaks erandi tegemist pädevuse jagunemisest liikmesriikide vahel, nagu see on kehtestatud selles kohtupraktikas.

45 — Vt kohtuotsus, 15.12.1987, Taani vs. komisjon (348/85, EU:C:1987:552, punkt 19).

46 — Vt selle kohta, kohtujuristi ettepanek, Lenz, kohtuasi Calle Grenzshop Andresen (C-425/93, EU:C:1995:12, punkt 61), ja kohtujuristi ettepanek, Jacobs, kohtuasi FTS (C-202/97, EU:C:1999:33, punkt 53).

47 — Nagu märkis kohtujurist Szpunar oma ettepanekus kohtuasjas Bouman (C-114/13, EU:C:2014:123, punkt 30), on vastuvõtva riigi poolse kohtuliku kontrolli piiramine põhjendatud õiguskindluse kaalutlustel.

48 — Vt selle kohta, kohtujuristi ettepanek, Jacobs, kohtuasi FTS (C-202/97, EU:C:1999:33, punkt 60). Sama kaalutus võiks seletada seda, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT 2012, L 351, lk 1) kohaldamisalast on nimelt välja jäetud maksu- ja haldusajad, nagu ka riigi vastutus tegevuse või tegevusetuse eest riigivõimu teostamisel (*acta jure imperii*). Vt selle määruse artikli 1 lõige 1.

49 — Selles kontekstis väljendab tõend E 101 selle välja andnud pädeva asutuse õiguslikku hinnangut faktilisele olukorrale, nimelt hinnangut, et tõendis märgitud töötaja olukord kuulub mõne määruse nr 1408/71 II jaotises ette nähtud erandireegli alla. Vt selle kohta kohtujuristi ettepanek, Lenz, kohtuasi Calle Grenzshop Andresen (C-425/93, EU:C:1995:12, punkt 59).

50 — Vt määruse nr 987/2009 artikkel 5 „Teises liikmesriigis välja antud dokumentide ja tõendusmaterjalide õiguslik jõud“, mille lõikes 1 on ette nähtud, et liikmesriigi asutuse väljastatud dokumente, mis näitavad isiku olukorda määruste nr 883/2004 ja 987/2009 kohaldamise eesmärgil, ning tõendusmaterjale, mille alusel need dokumendid on välja antud, aktsepteeritakse teiste liikmesriikide asutustes niikaua, kuni need väljastanud liikmesriik ei ole neid tagasi võtnud või kehtetuks tunnistanud. Vt ka määruse nr 987/2009 põhjendus 12, kus on viidatud nimelt Euroopa Kohtu praktikale, nagu ka halduskomisjoni otsustele. Meeldetuletuseks: uus õiguslik raamistik ei ole käesoleval juhul *ratione temporis* kohaldatav. Vt käesoleva ettepaneku punktid 11, 13, 17 ja 18.

51 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 34.

58. Järgnevas analüüsis uurin ma mõlemat põhiargumenti, mille töid Alsace'i Urssaf ja Prantsuse valitsus põhjenduseks oma ettepanekutele teha töendi E 101 siduvast mõjust erand: nimelt ühelt poolt väidetavad puudused dialoogi- ja lepitusmenetlustes, mis on määrusega nr 1408/71 ette nähtud selleks, et tagada vastuvõtvale liikmesriigile tõhus õiguskaitsevahend, et saavutada töendi E 101 tagasivõtmine (jagu D), ja teiselt poolt see, milline tähtsus on Euroopa Kohtu praktikas muus kontekstis omistatud ebaausa konkurentsi ja sotsiaalse dumpingu ennetamisele (jagu E)⁵².

D. Määrusega nr 1408/71 kehtestatud dialoogi- ja lepitusmenetlused

59. Kuigi vastuvõtva liikmesriigi pädeval asutusel või kohtutel ei ole lubatud töendit E 101 kõrvale jätta, on määruses nr 1408/71 seevastu ette nähtud menetlus selleks, et saavutada selle töendi tagasivõtmine või tühistamine väljaandva asutuse poolt niisuguses olukorras nagu põhikohtuasjas, kus on tuvastatud, et töendi väljaandmise tingimused ei ole ilmselgelt täidetud.

60. See menetlus põhineb ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud liikmesriikidevahelise lojaalse koostöö põhimõttel, mis on siduv nii vastuvõtvale liikmesriigile kui ka töendi E 101 välja andnud riigile.

61. Ühelt poolt kohustab lojaalse koostöö põhimõte – nagu nähtub määruse nr 1408/71 artikli 84a lõikest 3 – vastuvõtva liikmesriigi pädevat asutust, kui ta leiab, et töendi väljastamise tingimused ei ole täidetud, alustama töendi E 101 välja andnud asutusega dialoogimenetlust⁵³. Nii on see minu arvates eelkõige juhul, kui – nagu käesolevas asjas – vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus leiab, et töend ei ole täielik⁵⁴. Sellisel juhul eeldab koostööpõhimõte ühtlasi, et väljaandval asutusel peab olema võimalus töendit parandada või see vajaduse korral tagasi võtta.

62. Vastuvõtva liikmesriigi pädeva asutuse kohustust alustada väljaandva asutusega dialoogi ei mõjuta ka see, millal töend välja anti, kui ta leiab, et on alust töend E 101 tagasi võtta⁵⁵. Meeldetuletuseks: kuigi on eelistatav, et töend E 101 oleks välja antud enne selles märgitud perioodi algust, võib selle välja anda ka selle perioodi kestel või koguni pärast selle lõppu⁵⁶. See järeldus tuleneb asjaolust, et ainult töend iseenesest ei loo õigust ega õigussuhet, vaid ainult töendab, et töötaja on selles märgitud perioodil kindlustatud selles sotsiaalkindlustusskeemis, mille asutus töendi väljastas.

52 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 42.

53 — Vt ka määruse nr 987/2009 artikli 5 lõige 2, milles on ette nähtud, et kui esineb kahtlus dokumendi kehtivuses või selles esitatud asjaolude täpsuses, palub dokumendi saanud liikmesriigi asutus dokumendi väljastanud asutuselt vajalikke selgitusi ja vajaduse korral kõnealuse dokumendi tagasivõtmist. Dokumendi väljastanud asutus vaatab dokumendi väljastamise põhjused läbi ja vajaduse korral võtab dokumendi tagasi. Meeldetuletuseks: määrus nr 987/2009 ei ole käesoleval juhul *ratione temporis* kohaldatav. Vt käesoleva ettepaneku punkt 13.

54 — Nii Alsace'i Urssaf kui ka Prantsuse valitsus töid välja asjaolu, et kõnealustes töendites E 101 ei olnud märgitud nende laevade nime, millele olid asjaomased töötajad tööle määratud, ega nende teenuste osutamise kohta.

55 — Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõi oma eelotsusetaotluses välja asjaolu, et käesoleval juhul oli Šveitsi asutus töendid E 101 välja andnud kahes osas ja teataval määral tagasiulatvalt.

56 — Vt kohtuotsus, 30.3.2000, Banks jt (C-178/97, EU:C:2000:169, punkt 53). Vt ka halduskomisjoni 13. detsembri 2000. aasta otsuse nr 181 määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 1, artikli 14a lõike 1 ja artikli 14b lõigete 1 ja 2 tõlgendamise kohta (2001/891/EÜ) (EÜT 2001, L 329, lk 73), punkt 6. Vt ka punkt 1 halduskomisjoni 17. oktoobri 1985. aasta otsuses nr 126 määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 1 punkti a, artikli 14a lõike 1 punkti a ja artikli 14b lõigete 1 ja 2 kohaldamise kohta (EÜT 1986, C 141, lk 4), millest nähtub, et määruse nr 574/72 artiklites 11 ja 11a osutatud asutus on kohustatud väljastama töendit kohaldatava õiguse kohta (vorm E101), isegi kui selle töendi väljastamist nõutakse pärast tegevuse alustamist muu kui pädeva riigi territooriumil.

63. Ühelt poolt kohustab lojaalse koostöö põhimõte tõendi E 101 välja andnud asutust hindama asjasse puutuvaid faktilisi asjaolusid õigesti selleks, et rakendada kohaldatavate sotsiaalkindlustuse õigusaktide kindlaksmääramise eeskirju, ja seega tagama tõendile E 101⁵⁷ märgitud andmete õigsuse. Selles kontekstis on selle asutuse kohus tõendi E 101 väljastamise põhjendatust uuesti kaaluda ja vajaduse korral tõend tagasi võtta, kui vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus avaldab kahtlust nimetatud tõendi aluseks olevate faktiliste asjaolude ning sellest tulenevalt sellel märgitud andmete õigsuses, nimelt seetõttu, et need ei vasta määruse nr 1408/71 artikli 14 nõuetele⁵⁸.

64. Kui asjaomased asutused ei suuda mõistliku tähtaja sees olukorda lahendada, on määruse nr 1408/71 artikli 84a lõikes 3 ette nähtud võimalus pöörduda võõrtöötajate sotsiaalkindlustuse halduskomisjoni (edaspidi „halduskomisjon“)⁵⁹. Määruse nr 1408/71 artikli 81 punkti a alusel on selle komisjoni ülesanne nimelt tegeleda kõikide nimetatud määruse sätetest tulenevate haldus- või tõlgendamisküsimustega⁶⁰.

65. Kui halduskomisjon ei suuda asjaomaste asutuste seisukohti konkreetsel juhul kohaldatavate õigusnormide küsimuses ühildada, jääb vastuvõtvale liikmesriigile võimalus – ilma et see piiraks kohtuspeöördumise võimaluste kasutamist liikmesriigis, mille asutus andis välja tunnistuse⁶¹, algatada ELTL artikli 259 alusel viimati nimetatud liikmesriigi vastu liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlus⁶². Pean vajalikuks lisada, et niisuguse menetluse võib algatada ka komisjoni vahendusel⁶³. Käesoleval juhul oli tõendid E 101 välja andnud riigi vastu liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse algatamine aga välistatud, kuna Šveitsi Konföderatsioon ei ole liidu liikmesriik. Seevastu on EÜ-Šveitsi kokkuleppes ette nähtud võimalus pöörduda selle kokkuleppe alusel asutatud segakomisjoni poole, kelle ülesanne on just nimelt otsustada, milliseid meetmeid tõsiste majanduslike või sotsiaalsete raskuste korral võtta⁶⁴.

66. Selleks aga, et vältida, et eri liikmesriikide pädevad asutused või kohtud teevad konkreetsel juhul kohaldatavate õigusaktide kohta vastuolulisi otsuseid, mis ohustaks märkimisväärselt asjaomaste töötajate õiguskindlust ja kahjustaks seega nende vaba liikumist liidus, välistavad määrusega nr 1408/71 ette nähtud dialoogi- ja lepitusmenetlused igasuguse ühepoolse tegutsemise vastuvõtva liikmesriigi pädeva asutuse ja kohtute poolt.

57 — Vt eelkõige kohtuotsus, 10.2.2000, FTS (C-202/97, EU:C:2000:75, punkt 51). Euroopa Kohus täpsustas lisaks, et määrusega nr 1408/71 kehtestatud kollisiooninormide süsteemi kohaldamine sõltub ainult asjaomase töötaja objektiivsest olukorrast (kohtuotsus, 14.10.2010, van Delft jt, C-345/09, EU:C:2010:610, punkt 52). Vt andmete kohta, mida tuleb kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel arvesse võtta, kohtuotsus, 4.10.2012, Format Urządzenia i Montażu Przemysłowe (C-115/11, EU:C:2012:606, punktid 45 ja 46), millest nähtub nimelt, et pädev asutus on kohustatud lähtuma oma järeldustes asjaomase töötaja tegelikust olukorrast ja vajaduse korral keelduma tõendi E 101 väljastamisest.

58 — Vt selle kohta kohtuotsus, 10.2.2000, FTS (C-202/97, EU:C:2000:75, punkt 56). Vt ka punkti 7 alapunktid a ja c halduskomisjoni eespool viidatud otsuses nr 181. Kuigi see otsus ei ole käesoleval juhul otseselt kohaldatav, sest kõnealused tõendid E 101 anti välja määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punkti a alapunkti i alusel, mida ei ole selles otsuses nimetatud, kajastab nimetatud otsus nr 181 suurel määral Euroopa Kohtu praktikat, mis kehtib kõigi olukordade kohta, milles tõend E 101 väljastatakse määruse nr 574/72 III jaotise sätete alusel. Vt selle kohta käesoleva ettepaneku joonealune märkus 37.

59 — Vt ka halduskomisjoni otsuse nr 181 punkt 9, *op. cit.*, ja kohtuotsused, 10.2.2000, FTS (C-202/97, EU:C:2000:75, punkt 57), 30.3.2000, Banks jt (C-178/97, EU:C:2000:169, punkt 44), ja 26.1.2006, Herbosch Kiere (C-2/05, EU:C:2006:69, punkt 28).

60 — Vastavalt määruse nr 1408/71 artikli 80 lõikele 3 võib halduskomisjoni otsuseid määruse tõlgendamise küsimustes teha ainult ühehäälselt.

61 — Vt ka määruse nr 1408/71 artikli 81 punkt a, millest nähtub, et halduskomisjoni pädevus ei piira võimuorganite, asutuste ja asjaomaste isikute õigust kasutada liikmesriikide õigusaktides, selles määruses või asutamislepingus ette nähtud menetlusi ja võimalust pöörduda kohtusse.

62 — Vt selle kohta kohtuotsused, 10.2.2000, FTS (C-202/97, EU:C:2000:75, punkt 58), 30.3.2000, Banks jt (C-178/97, EU:C:2000:169, punkt 45), ja 26.1.2006, Herbosch Kiere (C-2/05, EU:C:2006:69, punkt 29).

63 — Komisjoni esindaja märkis kohtuistungil, et tema teada ei ole ükski liikmesriik kunagi palunud komisjonil algatada liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlust teise liikmesriigi vastu põhjusel, et viimati nimetatud liikmesriigi asutused ei ole väidetavalt täitnud oma kohustust tagada tõenditel E 101 märgitud andmete õigsus. See asjaolu võib üllatada, arvestades, kui olulised riikide huvid näivad eelkõige Alsaaci Urssafi ja Prantsuse valitsuse esitatud seisukohtade kohaselt mängus olevat.

64 — Vt EÜ-Šveitsi kokkuleppe artikkel 14 ja eelkõige selle lõige 2.

67. Alsace'i Urssaf ja Prantsuse valitsus väidavad aga, et niisugune ühepoolne tegutsemine on vajalik niisuguses olukorras nagu põhikohtuasjas, kus väljaandev asutus ei ole sellele vaatamata, et tuvastatakse, et tõendi E 101 välja andmise tingimused ei ole ilmselgelt täidetud, nimetatud tõendit tagasi võtnud.

68. Sellele argumendile ei saa aga käesolevas kohtuasjas tulemuslikult tugineda selleks, et õigustada tõendi E 101 siduvast mõjust erandi tegemist.

69. Olen nimelt seisukohal, et ei ole tõendatud, et määrusega nr 1408/71 kehtestatud menetlustega ei saa tagada selle määrusega ette nähtud kollisiooninormide õigesti kohaldamist, isegi niisuguses olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, tingimusel et asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused neid menetlusi tõepoolest lõpuni järgivad. Sellisel juhul tuleb tuvastada, et käesoleval juhul ei ammandanud Prantsuse ametiasutused neil määruse nr 1408/71 alusel kasutada olevaid õiguskaitsevahendeid.

70. Esiteks, kuigi Prantsuse ametiasutused küll algatasid tõendid välja andnud Šveitsi asutusega dialoogi, paludes sellel kõnealused tõendid E 101 tagasi võtta, loobusid nad pärast selle asutuse 18. augusti 2011. aasta vastust siiski sellest dialoogist, nagu seda kinnitas Prantsuse valitsus kohtuistungil.

71. Ent selle vastusega kiitis Šveitsi asutus minu arvates ühelt poolt Prantsuse ametiasutuste seisukoha määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punkti a alapunkti i tõlgendamise kohta heaks, tunnistades, et see õigusnorm ei olnud asjaomaste töötajate suhtes kohaldatav, kui need töötajad töötasid tegelikult laevade pardal ainult Prantsusmaa territooriumil. Teiselt poolt ei võtnud see asutus sellegipoolest vaidlustatud tõendeid E 101 tagasi ega tühistanud neid ning ei hinnanud iga tõendi puhul konkreetselt, kas Prantsuse ametiasutuste tehtud järeldusi arvestades oli alust need tagasi võtta või tühistada⁶⁵. Peale selle palus Šveitsi asutus Prantsuse ametiasutustel loobuda tagasiulatuvalt korrigeerimisest, millega need asutused ei nõustunud⁶⁶.

72. Sellest tulenevalt jäi teatav hulk probleeme pärast Prantsuse ametiasutuste ja Šveitsi asutuse vahel algatatud dialoogi lahendamata. Ei saa aga välistada, et kui dialoogi oleks jätkatud, siis oleks võidud jõuda kokkuleppele.

73. Märgin peale selle, et Prantsuse ametiasutused algatasid dialoogi väljaandva asutusega alles pärast seda, kui möödunud oli rohkem kui kolm ja pool aastat sellest, kui A-Rosale toimetati kätte juurdemakseteade Prantsuse skeemi sotsiaalmaksete tasumata jätmise eest. Need asutused kohaldasid asjaomastele töötajatele Prantsuse sotsiaalkindlustusskeemi ühepoolset, võtmata arvesse asjaolu, et neile kohaldati tegelikult juba Šveitsi sotsiaalkindlustusskeemi⁶⁷.

74. Teiseks jäeti käesoleval juhul kasutamata määruse nr 1408/71 artikli 84a lõikes 3 ette nähtud võimalus pöörduda Prantsuse ametiasutuste ja Šveitsi asutuse seisukohtade ühitamiseks halduskomisjoni poole. Vaatamata sellele, et selle komisjoni tehtud otsused ei ole siduvad⁶⁸, ei saa välistada, et tema egiidi all oleks võidud leida lahendus.

65 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 27, 38 ja 39. Vt määruse nr 1408/71 artikli 14 lõike 2 punktis a ette nähtud erandi kohaldamisala kohta kohtuotsus, 19.3.2015, Kik (C-266/13, EU:C:2015:188, punkt 59), milles Euroopa Kohus täpsustas, et see erand käib isikute kohta, kelle töö on olemuselt liikuv ja toimub niisugustes tingimustes, et töötamist ei saa seostada ühegi konkreetse kohaga.

66 — Märgin, et määrustes nr 1408/71 ja nr 574/72 ei ole antud mingeid viiteid selle kohta, milliseid korrektsioone tõendi E101 tagasivõtmise või tühistamise korral teha. Vt selle kohta komisjoni praktiline juhend, *op. cit.*, lk 36 ja 37, millest nähtub, et „[k]ui algses menetluses kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramiseks esitatud andmed ei olnud tahtlikult valed, jõustuvad läbivaatamisest tulenevad muudatused alles alates läbivaatamise kuupäevast“.

67 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 21–26.

68 — Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei ole halduskomisjon volitatud vastu võtma normatiivseid akte ja selle komisjoni otsus ei kohusta sotsiaalkindlustusasutusi liidu eeskirjade kohaldamisel järgima teatavaid meetodeid või omaks võtma teatavaid tõlgendusi. Vt selle kohta kohtuotsused, 14.5.1981, Romano (98/80, EU:C:1981:104, punkt 20), ja 8.7.1992, Knoch (C-102/91, EU:C:1992:303, punkt 52).

75. Eespool öeldust tuleneb, et käesoleva juhtumi faktilistest asjaoludest ei ilmne väidetavaid puudusi määrusega nr 1408/71 kehtestatud menetlustes, sest käesoleval juhul mindi nendest menetlustest tegelikult mööda. Pealegi ei näe ma mingit alust, mis võimaldaks Euroopa Kohtul üldisemalt leida, et need menetlused on tervikuna ebasobivad selleks, et tagada selle määruse sätete õigesti kohaldamine.

76. Ma ei pea sugugi silmas välistada, et määruse nr 1408/71 raames kehtestatud menetluste parandamine võiks olla kohane selleks, et tagada selle määruse II jaotise sätete õigesti kohaldamine⁶⁹. See problemaatika kuulub siiski peamiselt Euroopa seadusandja pädevusse. Märgin selles suhtes, et teatud muudatused on juba tehtud⁷⁰ ja et sellel teemal toimuvad praegu Euroopa tasandil õigusloome arutelud⁷¹.

77. Kõiki neid asjaolusid arvestades leian, et Alsace'i Urssafi ja Prantsuse valitsuse esitatud argumentidele väidetavate puuduste kohta määrusega nr 1408/71 kehtestatud menetlustes ei saa tulemuslikult tugineda selleks, et õigustada tõendi E 101 siduvast mõjust erandi tegemist.

E. Kohtupraktika ebaausa konkurentsi ja sotsiaalse dumpingu ennetamise kohta

78. Alsace'i Urssaf ja Prantsuse valitsus tuginevad Euroopa Kohtu praktikale, mille kohaselt on üks ülekaaluka üldise huvi põhjuseid, mis võib õigustada teenuste osutamise vabaduse piiramist, nimelt takistada ebaausat konkurentsi, mis seisneb selles, et ettevõtjad maksavad oma lähetatud töötajatele miinimumpalgast väiksemat töötasu, kuivõrd see eesmärk sisaldab töötajate kaitset sotsiaalse dumpingu vastu võitlemise kaudu⁷².

79. Need pooled väidavad, et analoogia alusel õigustaks ebaausa konkurentsi ja sotsiaalse dumpingu ennetamise eesmärk, et erandkorras ei ole tõendi E 101 mõju liikmesriigi pädevale asutusele ega kohtutele siduv. Alsace'i Urssaf märgib selles suhtes, et teatavad riikide sotsiaalkindlustusasutused ei „järgi mängu reegleid“, kuna nad ei teosta enne tööandja taotletud tõendite E 101 väljastamist vähimatki kontrolli. Samamoodi on Prantsuse valitsus seisukohal, et teatavatel tõendid E 101 välja andnud riigi asutustel või ametivõimudel võib olla kiusatus anda välja selliseid tõendeid E 101, mida ei tohiks väljastada, praktiseerides teiste liikmesriikide vastu teatud kujul ebaausat konkurentsi.

80. Tuleb märkida, et kohtupraktika, millele tuginetakse, puudutab küsimust, kas – kuna selles valdkonnas ei ole õigusnormid ühtlustatud⁷³ – niisuguseid eesmärke nagu ebaausa konkurentsi ja sotsiaalse dumpingu ennetamine võib arvesse võtta ülekaalukast üldisest huvist tulenevate nõuetena, mille tõttu võib olla õigustatud piirata töötajate vaba liikumist ja teenuste osutamise vabadust liidus.

69 – Asjaolu, et halduskomisjoni otsused ei ole siduvad, näitab minu arvates ennekõike praeguse süsteemi teatavat puudust, mis välistab muide *a priori*, et liidu kohtud võiksid teostada kontrolli selle komisjoni otsuste põhjendatuse üle.

70 – Vt eelkõige määrusega nr 465/2012 muudetud määruse nr 1408/71 artikli 71 lõige 2, mille kohaselt halduskomisjon teeb otsuseid kvalifitseeritud hääleteenamusega, nagu on määratletud aluslepingutes, välja arvatud oma töökorra vastuvõtmise puhul, nagu ka halduskomisjoni 12. juuni 2009. aasta otsus A1, mis käsitleb dialoogi- ja lepitusmenetluse kehtestamist seoses dokumentide kehtivusega, kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramisega ja hüvitiste maksimisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 883/2004 alusel (ELT 2010, C 106, lk 1), mis jõustus 1. mail 2010. Vt ka halduskomisjoni 18. märtsi 2010. aasta otsus H5, mis käsitleb koostööd võitluses pettuste ja vigade vastu määruste nr 883/2004 ja nr 987/2009 raames (ELT 2010, C 149, lk 5).

71 – Vt selle kohta Euroopa Parlamendi 14. septembri 2016. aasta resolutsiooni sotsiaalse dumpingu kohta Euroopa Liidus (2005/2255(INI)) (P8_TA-PROV(2016)0346) punkt 9, kus on nimelt rõhutatud, et vastuvõtva liikmesriigi pädevatel asutustel peaks koostöös lähetava riigi pädevate asutustega olema võimalus kontrollida vormi A1 usaldusväärset juht, kui tekib tõsine kahtlus lähetuse õigsuses. Vt ka selle juurde kuuluv parlamendi tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni 18. augusti 2016. aasta raport (A8-0255/2016).

72 – Viidatakse nimelt kohtuotsustele, 23.11.1999, Arblade jt (C-369/96 ja C-376/96, EU:C:1999:575, punkt 38); 3.4.2008, Rüffert (C-346/06, EU:C:2008:189, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika); 7.10.2010, dos Santos Palhota jt (C-515/08, EU:C:2010:589, punkt 47 ja 48 ning seal viidatud kohtupraktika); 19.12.2012, komisjon vs. Belgia (C-577/10, EU:C:2012:814, punkt 45); ja 3.12.2014, De Clercq jt (C-315/13, EU:C:2014:2408, punkt 69). Lisaks on viidatud kohtuotsusele, 2.12.1997, Dafeki (C-336/94, EU:C:1997:579), mille punktis 21 Euroopa Kohus tuvastas, et menetluses võõrtöötaja õiguse üle sotsiaalhüvitiste saamiseks on liikmesriigi sotsiaalkindlustusasutused ja kohtud kohustatud arvestama teise liikmesriigi pädeva asutuse poolt väljastatud tõendeid ning sarnaseid kirjalikke dokumente isiku õigusliku olukorra kohta, välja arvatud juhul, kui nende dokumentide õigsuses võib tõsiselt kahelda konkreetsete, selle üksikjuhtumiga seotud asjaolude tõttu.

73 – Vt eelkõige kohtuotsused, 2.12.1997, Dafeki (C-336/94, EU:C:1997:579, punkt 16); 7.10.2010, dos Santos Palhota jt (C-515/08, EU:C:2010:589, punkt 25), ja 19.12.2012, komisjon vs. Belgia (C-577/10, EU:C:2012:814, punktid 43 ja 44).

81. Käesoleva kohtuasja kontekstis ei õigusta vaba liikumise piiramist mitte niivõrd teatavate ettevõtjate teod, vaid pigem teiste liikmesriikide tegevusetus piisavate kontrollide kehtestamisel selleks, et tagada määruse nr 1408/71 II jaotise sätetega ette nähtud kollisiooninormide õigesti kohaldamine.

82. Sellest tuleneb, et Alsace'i Urssafi ja Prantsuse valitsuse viidatud ebaausa konkurentsi ja sotsiaalse dumpingu problemaatika võiks tõepoolest lahendada lihtsalt sellega, kui liikmesriigid täidaksid määrusest nr 1408/71 tulenevaid kohustusi. Nagu eespool märgitud, on selle määruse raames kehtestatud dialoogi- ja lepitusmenetluste eesmärk just nimelt tagada, et liikmesriigid neid kohustusi täidaksid⁷⁴.

83. Seda järeldust arvestades olen seisukohal, et käesolevas kohtuasjas ei saa ebaausa konkurentsi ja sotsiaalse dumpingu ennetamise eesmärkidele tulemuslikult tugineda selleks, et õigustada tõendi E 101 siduvast mõjust erandi tegemist.

84. Selles suhtes tuleks ühtlasi meelde tuletada, et – nagu kinnitas komisjon – liidu õigusest tulenevad kohustused on liikmesriikidele kohustuslikud, sõltumata sellest, et teised liikmesriigid ei pruugi oma kohustusi täita⁷⁵. Seega ei võiks liikmesriik endale lubada võtta ühepoolselt parandusmeetmeid või kaitsemeetmeid, et reageerida potentsiaalsetele puudustele, mis esinevad teiste liikmesriikide poolses liidu õiguse rakendamises⁷⁶. Kui see oleks teisiti, seaks see määrusega nr 1408/71 kehtestatud kollisiooninormide süsteemi ohtu.

85. Kokkuvõtteks tuleb meelde tuletada, et põhikohtuasja andmeid arvestades ei käsitleta käesolevas ettepanekus esitatud analüüsis töötaja või tema tööandja poolt õiguste kuritarvitamise või pettuse juhtusid⁷⁷. Seega ei ole välistatud, et tulevikus võib olla vajalik teha täpsustusi tõendi E 101 siduva mõju käsitleva kohtupraktika kohaldatavuse kohta olukordadele, kus niisugune kuritarvitamine või pettus on tuvastatud.

V. Ettepanek

86. Esitatud põhjendusi arvestades, teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Cour de cassation' (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) eelotsuse küsimusele järgmiselt:

Niikaua kui asutus, kes on vastavalt nõukogu 21. märtsi 1972. aasta määruse (EMÜ) nr 574/72 (millega määratakse kindlaks määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes rakendamise kord) artikli 12a lõikele 1a välja andnud tõendi E 101, mis tõendab, et töötaja on nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes artikli 14 lõike 2 punkti a alapunkti i alusel kindlustatud selle liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemis, ei ole nimetatud tõendit tagasi võtnud või kehtetuks tunnistanud, on see tõend vastuvõtva liikmesriigi pädevale asutusele ja kohtutele kohustuslik, isegi kui need tuvastavad, et töötaja töötingimused ei kuulu ilmselgelt viimati nimetatud õigusnormi esemelisse kohaldamisalasse.

74 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 59–66.

75 — Vt selle kohta kohtuotsus, 26.2.1976, komisjon vs. Itaalia (52/75, EU:C:1976:29, punkt 11), kus Euroopa Kohus rõhutab, et asutamisleping ei piirdu ainult vastastikuste kohustuste kehtestamisega eri õigussubjektide vahel, kellele leping on kohaldatav, vaid sellega kehtestati uus õiguskord, mis reguleerib nimetatud õigussubjektide volitusi, õigusi ja kohustusi, nagu ka igasuguse õigusrikkumise tuvastamiseks ja karistamiseks vajalikke menetlusi.

76 — Vt kohtuotsus, 23.5.1996, Hedley Lomas (C-5/94, EU:C:1996:205, punkt 20).

77 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 36. Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et õigussubjektid ei saa liidu õigusnorme ära kasutada pettuse või kuritarvituse eesmärgil. Vt kohtuotsus, 28.7.2016, Kratzer (C-423/15, EU:C:2016:604, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).